

EANCOM, orodje članic Slovenskega združenja za numeriranje artiklov

Logično zaporedje sporočil, ki so potrebna pri opravljanju večine poslov

V poslovnih procesih po svetu vsak dan nastajajo gore papirnih dokumentov, od katalogov proizvodov, naročil in računov do prodajnih poročil itd. Vsak od teh dokumentov mora prispeti ob pravem času na pravo mesto glede na časovni potek poslovnih dogodkov. Večina podatkov, ki jih danes pošiljamo na papirnih dokumentih, je nastala v računalniški obdelavi posameznih procesov. Papirni dokument je treba natisniti in skopirati, preden lahko po faksu ali po pošti posredujemo informacije, ki jih vsebuje. Na drugi strani mora poslovni partner te podatke ponovno vnesti v svoj računalniški program, kjer se obdeluje naslednja faza posla. To je počasen, drag in nezanesljiv proces.

Računalniška izmenjava podatkov (RIP) ponuja poslovnim partnerjem učinkovito orodje za avtomatski prenos podatkov z enega računalniškega sistema na drugega, iz ene računalniške obdelave (ali aplikacije) v drugo. Pri tem si ni treba beliti glave zaradi morebitnih razlik med prvim in drugim računalniškim sistemom. Če uporabljamo sporočila določene standarda, kot je EANCOM, se podatki prenašajo učinkovito in brez napak ne glede na programsko ali aparaturno opremo poslovnih partnerjev.

Uspešna uporaba RIP zagotavlja predvsem naslednje koristi:

- Zmanjšanje stroškov zaradi zmanjšanja količine papirja in zmanjšanja števila zaposlenih, ki so potrebni za to delo. Preostali zaposleni lahko opravljajo druge naloge, ki organizaciji prinašajo večje koristi.
- Povečanje ažurnosti, ki je posledica velike hitrosti, saj je potrebnih le nekaj minut, da poslovni partner podatke prejme in se nanje odzove. Tako je mogoče kar najbolj ustreči kupcu.
- Zmanjšanje števila napak, ker ni več potrebno vnašanje podatkov preko tipkovnice.
- Boljše upravljanje logističnih procesov in povečanje produktivnosti, kar je eden najpomembnejših rezultatov RIP, saj omogoča natančno vodenje in nadzor zahtev proizvodnje, naročil in dobave. RIP je ključno orodje pri zagotavljanju vitke proizvodnje (JIT) oziroma poslovanja brez nepotrebnih zalog.

RIP in UN/EDIFACT

RIP v poslovnem svetu ni novost, marsikatero podjetje uporablja interno pripravljena orodja že celih 30 let. Postalo pa je očito, da RIP ne more prinesiti bistveno večjih prihrankov, če ne pride do poenotenja oziroma do skupnega jezika, v katerem se bodo prenašala poslovna in komercialna sporočila.

Pobudo je prevzela delovna skupina za pospeševanje mednarodne trgovine WP4 pri Organizaciji združenih narodov. Do leta 1987 sta bili izdelani sintaksa in slovnica jezika, ki je danes znan pod imenom UN/EDIFACT in ga je mednarodna organizacija za standardizacijo sprejela kot standard ISO 9735. Standard vsebuje mednarodno sprejeta sporočila, direktorije in navodila za elektronsko izmenjavo podatkov v upravi, trgovini in transportu.

Tudi v združenju EAN International in njegovih nacionalnih organizacijah je RIP že dolgo uveljavljen. Nacionalne članice sistema EAN, recimo Švedska in Anglija, so že v letih 1972 oziroma 1982 pripravile

svoje nacionalne standarde RIP. Zato je razumljivo, da je krovna organizacija v letu 1987 sklenila, da bo na podlagi tedaj nastajajočega standarda UN/EDIFACT pripravila standard EANCOM za RIP v preskrbovalnih verigah.

Kaj je EANCOM?

EANCOM je v resnici podrobno navodilo, kako uporabljati sporočila, ki jih je definirala standard UN/EDIFACT. Ta sporočila so večkrat zelo kompleksna, tako da uporabnik zlahka zgreši osnovno poanto in pravi pomen sporočila.

Zaradi večje preglednosti in lažje uporabe standarda UN/EDIFACT je v standardu EANCOM predvidena le uporaba najbolj pomembnih sporočil. Za vsako od njih je EANCOM pripravil jasno definicijo in razlage, kako enostavno, učinkovito in brez napak izmenjevati podatke v preskrbovalnih verigah po svetu.

Pri poslovanju z RIP je bistveno to, da so izdelki oziroma storitve, pa tudi poslovni subjekti nedvoumno določeni pri vsaki poslovni transakciji. V sporočilih EANCOM je vsak proizvod v najširšem smislu identificiran s svojo edinstveno številko EAN, vsak poslovni partner pa s svojo edinstveno lokacijsko številko EAN (glej okvir). To pomeni, da udeleženci v sredini poslovne verige lahko izmenjujejo blago in dokumente, ne da bi morali poznati informacije o samem blagu ali jih celo navajati. Sporočila EANCOM postanejo enostavna, kar zmanjšuje stroške in olajšuje nadaljnjo obdelavo podatkov.

Kaj ponuja EANCOM?

Standard EANCOM vzpostavlja logično zaporedje sporočil, ki so potrebna pri opravljanju poslov. Poslovni partnerji se dogovorijo o tem, kateri podatki od ponujenih se bodo v posameznih standardnih sporočilih prenašali in kakšne obveznosti ima poslovni partner v zvezi s prejetimi ali oddanimi sporočili.

Standardna sporočila EANCOM so razdeljena v naslednje skupine:

Sporočila z osnovnimi podatki – vsebujejo tiste podatke, ki se redkokdaj spreminjajo (dimenzije izdelka, imena, naslovi ...)

• Sporočila s podatki o partnerju: uporabljajo se za identifikacijo vseh lokacij (EAN lokacijska števila s podatki o imenih, naslovu, kontaktnih osebah, številki žiro računa ...), ki so povezane s prihodnjimi poslovnimi operacijami.

• Sporočila s podatki o proizvodu: podajajo opisne, logistične in finančne detaje izdelka ali storitve.

Sporočila komercialnih transakcij – zajemajo značilne dejavnosti poslovanja od povpraševanja do plačila.

• Sporočila o ponudbi vsebujejo podrobnosti o dobavi zahtevanega blaga ali storitve potencialnemu kupcu (pogoji dostave, plačilni pogoji, cena, rabati ...) Sporočila o naročanju se nanašajo na proces naročanja od zahteve za predračun, spremembe naročila in potrditev naročila (količine, datum, mesto dostave ...).

• Transportna in logistična sporočila izmenjujejo informacije o transportu in prevzemu blaga.

• Račun in sporočila o plačilu so podlaga za izvedbo plačila. Kupec lahko avtomatsko likvidira račun na podlagi podatkov o prevzemu.

Poročila in sporočila o planih – so podlaga za planiranje bodočih dobav oziroma proizvodnje. Izmenjujejo se ažurni podatki o dostavah, obsegu prodaje in zalog.

Splošna sporočila – so namenjena posredovanju podatkov, ki ne sodijo v nobeno drugo sporočilo.

Bodoči razvoj EANCOM

EAN International je ustanovil mednarodni odbor za komunikacijske sisteme, kjer sodelujejo strokovnjaki za RIP. Naloga odbora je, da spremlja razvoj in vzdrževanje standarda EANCOM v skladu s potrebami uporabnikov in zahtevami specifičnih projektnih skupin.

EAN tesno sodeluje z nacionalnimi in mednarodnimi skupinami uporabnikov, ki predstavljajo ključne firme na širokem področju dejavnosti (kemična industrija, elektronika, založništvo, zdravstvo ...).

Naćelo označevanja EAN z negovorečimi številkami zagotavlja, da se lahko standard

EANCOM enako učinkovito uporablja pri kateremkoli poslu, ne glede na dejavnosti partnerjev. Prav tako pa široka razvejanost sistema EAN, v katerega je včlanjenih več kot 80 držav, omogoča standardu EANCOM status mednarodnega standarda, ki si zelo hitro pridobiva nove in nove uporabnike, tudi v tistih državah, kjer so prej že uporabljali svoje nacionalne standarde za RIP.

Mednarodno združenje EAN in njegove nacionalne organizacije so strateško zainteresirani za vzdrževanje in nadaljnji razvoj standarda EANCOM.

Franz Kogovšek

Lokacijske številke EAN

Sistem EAN, kamor sodi tudi Slovensko združenje za numeriranje artiklov (SANA), je svetovni sistem za podporo logistike v preskrbovalnih verigah. Identifikacija artiklov, pakiranj, palet in zabojnikov z edinstveno negovorečo številko je načelo, ki je omogočilo hitro uveljavitev sistema EAN po vsem svetu, saj je enako uporaben v vseh državah in za vsa področja proizvodnje oziroma trgovanja.

Slovenska podjetja in posamezniki se v sistem EAN vključujejo preko nacionalne organizacije SANA. Identifikacijske številke za članice SANA se začnejo s predpono 383, sledi šifra podjetja (PP...P), nato šifra artikla (A A...A), na koncu pa je kontrolna šifra K:

3 83 P P P P A A A A K, primer simbola EAN-13, ki vsebuje tako številko:

Članice SANA lahko zahtevajo za svoja podjetja šifre iz treh skupin, G1, G2 in G3. Šifra iz prve skupine omogoča označevanje do 1000, iz druge skupine do 10.000 in iz tretje skupine do 100.000 različnih artiklov. Posamezne zgradbe številke za identifikacijo artiklov so videti takole:

G1: 383 P P P P P P A A A K
G2: 383 P P P P P P A A A K
G3: 383 P P P P P A A A A K (zgornji primer)

Tako kot se identificira blago, se v sistemu EAN identificirajo tudi lokacije oziroma naslovi udeležencev, ki sestavljajo preskrbovalno verigo. Namesto identifikacijskih številke izdelka se v ta namen uporabljajo lokacijske številke EAN.

Lokacijske številke EAN so referenčne številke, s katerimi so določeni lokacije in drugi podatki v zvezi s poslovnim partnerjem, uporabljajo pa se tudi kot naslovi poštnih predalov pri računalniški izmenjavi podatkov (RIP).

Lokacijske številke označujejo:

1. Pravo osebo (cela korporacija, podružnica ali drugačna enota s statusom pravne osebe) v vlogi proizvajalca, kupca, banke, špediterja ali podobno.
2. Funkcionalno enoto znotraj pravnega subjekta (na primer računovodstvo, odpremo skladišče, itd), poštni predal ali pa računalniško datoteko.
3. Fizično lokacijo: posamezno sobo v stavbi, skladišče ali vrata skladišča, točko natovarjanja, točko odpreme.

V splošnem so lokacijske številke ključ do naslednjih podatkov: naziv, poštni naslov, vrsta lokacije (proizvajalec, skladišče, prodaja, sedež podjetja), regija, telefon in faks, kontaktna oseba, številka žiro računa, dobavne zahteve in logistične omejitve.

Lokacijske številke članic združenja SANA se sestavljajo na podoben način kot številke artiklov, le da je med predpono 383 in karakteristično številko podjetja vrinjena 9.

Primeri šifer podjetja iz različnih skupin, sestava identifikacijskih številke artiklov in EAN lokacijskih številke:

Identifikacija artiklov	Lokacijske številke
G3: 383 8765 AAAAA C	383 9 8765 LLLL C
G2: 383 12345 AAAA C	383 9 12345 LLL C
G1: 383 012345 AAA C	383 9 012345 LL C

V prvem primeru ima članica možnost označiti do 10.000, v drugem do 1.000 in v tretjem do 100 različnih lokacij.

Podjetja, ki tržijo storitve, trenutno ne potrebujejo številke za označevanje artiklov. Pri poslovanju s tehnologijo RIP pa je trženje storitev povsem identično trženju blaga, zato je treba predvideti, da bodo tudi ta podjetja potrebovala identifikacijske številke za svoje izdelke oziroma svoje lokacijske številke.

Vsem drugim subjektom bodo na voljo lokacijske številke iz serije 383 99 LLLLLL C.

Članice združenja SANA bodo sporočile svoje podatke o lokacijah na sedež združenja. Za vsako lokacijo bo SANA izdala lokacijsko številko in ustrezno odločbo. Podatki bodo zbrani v centralni bazi lokacijskih številke, podjetja jih bodo s sporočili RIP redno ažurirala, tako da bodo v vsakem trenutku dosegljivi njihovim poslovnim partnerjem z RIP.